

OMEP- Israel
World Organization for Early Childhood

נייר עמדה בנושא: חינוך מיוחד בגיל הרך (לידה עד גיל 3) **לקראת ישיבת ועדת החינוך של הכנסת 13.02.2013**

"חוק החינוך המיוחד" מקנה זכויות לילדים בעלי צרכים מיוחדים מגיל שלוש שנים. לצערנו, אין חקיקה מחייבת המתייחסת לילדים בטרם הגיעם לגיל שלוש, על אף העובדה הידועה לכל שילדים לא נולדים בגיל 3 וצרכים מיוחדים מתגלים גם בגילאים מוקדמים יותר.

לקראת ישיבת ועדת החינוך, התרבות והספורט בנושא הרפורמה בחינוך המיוחד, אנו מבקשים להעלות מספר נושאים שעניינם חינוך מיוחד בגיל הרך ואשר אינם מקבלים מענה מספק.

1. **איתור של ילדים בעלי צרכים מיוחדים במערכות הגיל הרך בגיל לידה עד שלוש, טרם כניסתם למסגרות חינוך של משרד החינוך.** ילדים רבים מאוד, שהם בעלי צרכים מיוחדים, מגיעים למסגרות החינוך בגיל שלוש, מבלי שאותרו או אובחנו. ילדים אלה, אינם מוכרים לגננת בהגיעם לגן העירוני (טרום-טרום חובה או טרום חובה) והם מאותרים רק לקראת סוף שנת הלימודים. מסיבה זו, הם אינם מקבלים את שירותי החינוך המיוחד במהלך השנה ומפסידים שנה של טיפולים, להם הם זקוקים וזכאים על פי החוק. ידוע לכל כי איתור מוקדם פירושו טיפול מוקדם והדרכת ההורים והצוות החינוכי. טיפול והדרכה אלה, עשויים להשפיע על התפתחות הילדים ועל קידומם. הזיהוי והאיתור המושהים מביאים, כאמור, לעיכוב רב בהערכת צרכיהם ובמתן מענים הולמים.

2. **העדר רציפות בקשר החינוכי והטיפולי,** בין המסגרות הרלוונטיות: טיפת חלב, מעונות, משפחתונים, גנים פרטיים וגנים של משרד החינוך. כיום, אחיות טיפת חלב הן הממונות על האיתור הראשוני לילדים עם קשיי התפתחות. כאשר הן מאתרות ילד בעל קשיים התפתחותיים, הן מפנות אותו (באמצעות הוריו) לקופת החולים או ליחידות להתפתחות הילד לצורך אבחון. חלק מההורים פונים למרפאות, אך אחרים אינם פועלים על אף ההפניה. לאחיות אין אפשרות לעקוב אחר הנעשה בתחום אבחון הילד שהופנה, או הטיפול בו. העדר הקשר הרציף בין טיפות החלב, המעונות, המשפחתונים, הגנים הפרטיים והגנים באחריותו של משרד החינוך "תורם" אף הוא לעיכוב בהערכת צרכי הילד ובמתן מענה הולם.

3. **מימון שעות הליווי של סייעת אישית לילדים הסובלים מאלרגיה מסכנת חיים,** הוא בהיקף של שעותיים ביום וניתן רק להורים לתינוקות ופעוטות השוהים במעון יום מוכר. זאת, למרות העובדה שמרבית הפעוטות שוהים במסגרות שאינן מוכרות (משפחתונים וגנים פרטיים), שם אין זכאות למימון סייעת. הורים רבים לילדים אלרגיים, חיים בחרדה מתמדת שכן, בחלק מהמקרים עלולה האלרגיה לגרום לסכנת חיים של ממש. במקרים אלה ההורים מממנים את הסייעת מכיסם או מתפטרים מעבודתם. ועוד בסוגיה זו: היקף המימון הקיים הוא עבור שעותיים ביום, לצורך השגחה בזמן הארוחות. כולם מודעים לעובדה שיש קושי לחנך תינוק או פעוט להמנעות מאוכל המסכן אותו. יתרה מכך, הטעימה מהווה אחת הדרכים של הפעוט ללמידה ולהכרת העולם. אף שגננות והורים מונחים להמנע מהכנסת מזון מסכן חיים למסגרות החינוכיות, לעיתים קרובות, ומתוך חוסר עירנות מספקת, המזונות הללו מצויים בסביבת הילד האלרגי. שעותיים ביום הן לעג לרש. יש להרחיב את שעות הליווי הממומנות. בפרט לנוכח העובדה שמחד אנו עדים לעליה במספר הילדים שסובלים מאלרגיה מסכנת חיים בשנים האחרונות ומאידך, המצב הקיים הוא של מחסור בכוח אדם במסגרות החינוכיות לפעוטות. עובדות אלה מצביעות על החשיבות בהשגחה צמודה ותוספת שעות לסייעת מבלי להטיל מעמסה כספית על ההורים.

נשמח לדון בפתרונות אפשריים לנושאים שהועלו לעיל.

בברכה,

מור דקל, יו"ר העמותה
וחברות הוועד המנהל